

CREDYD CYNHWYSOL

A CHI

Mae Credyd Cynhwysol wedi cael ei gyflwyno i roi'r cymorth rydych ei angen i ddod o hyd i waith a symud ymlaen yn y gwaith. Rydym am i chi allu elwa ar yr holl bethau cadarnhaol a ddaw gyda gwaith. Bydd y canllaw hwn yn eich helpu i wneud hynny ac yn cwmpasu'r meysydd canlynol:

Gwasanaeth Llawn a Byw Credyd Cynhwysol

Eich Cyfrifoldebau

Eich Ymrwymiad

Taliadau

Sanctsiynau

Chwiliad gwaith llawn amser

Amodoldeb, Ehangu gwaith a Thappr

Hunangyflogaeth

Help gyda chostau gofal plant cymwys

Tai

Am ragor o wybodaeth am yr holl bynciau a drafodir yn y canllaw hwn a mwy, ewch i www.gov.uk/universal-credit

Opening up work_
Ehangu gwaith_

Gwasanaeth Llawn a Byw Credyd Cynhwysol

Mae Credyd Cynhwysol yn cael ei gyflwyno fesul cam ar draws Prydain Fawr yn ôl ardal god post. Mae p'un a gallwch wneud cais amdano a'r ffordd rydych yn rheoli eich cais yn dibynnu ar ble rydych yn byw a'ch amgylchiadau personol.

Gwasanaeth llawn

Mae gwasanaeth llawn Credyd Cynhwysol ar gael i holl hawlwyd mewn rhai ardaloedd ym Mhrydain Fawr. **Bydd gennych gyfrif Credyd Cynhwysol ar-lein i reoli eich cais.** Gallwch ddefnyddio eich cyfrif i roi gwybod am newidiadau, anfon negeseuon at eich anogwr gwaith a chael cefnogaeth. Yn y pen draw, bydd pob cais Credyd Cynhwysol ar y gwasanaeth llawn a bydd gennych gyfrif Credyd Cynhwysol ar-lein.

Gwasanaeth byw

Ers 1 Ionawr 2018 nid yw gwasanaeth byw Credyd Cynhwysol ar gael ar gyfer ceisiadau newydd. Byddwch yn cael eich cyfeirio i wneud cais am fudd-daliadau eraill (Lwfans Ceisio Gwaith, Lwfans Cyflogaeth a Chymorth, Cymhorthdal Incwm, Budd-dal Tai, Credydau Treth a Chredyd Treth Plant) hyd nes y bydd y Gwasanaeth Llawn yn cael ei gyflwyno ble rydych yn byw. Gallwch ddychwelyd i wasanaeth byw Credyd Cynhwysol os ydych yn byw mewn ardal 'gwasanaeth byw' ac wedi bod ar UC yn y chwe mis diwethaf, ond bod taliadau wedi dod i ben oherwydd lefel eich enillion.

Os oes gennych gais gwasanaeth byw ar hyn o bryd byddwch yn parhau i reoli eich cais dros y ffôn trwy'r ganolfan gwasanaeth. Bydd ceisiadau gwasanaeth byw yn y pen draw yn symud i'r gwasanaeth llawn. Cewch eich hysbysu ynghylch pryd y bydd hyn yn digwydd a beth sydd angen i chi ei wneud ar y pryd.

Gwneud cais am Credyd Cynhwysol

Pan fyddwch yn gwneud eich cais, gofynnir i chi am eich cod post ac yna byddwch yn cael eich cyfeirio at y gwasanaeth cywir i gwblhau eich cais ar-lein. Yn y ddau wasanaeth byddwch bob amser yn cael mynediad at anogwr gwaith a all eich helpu gyda phethau fel dod o hyd i waith, cynyddu'r oriau rydych chi'n gweithio a dod yn fwy parod ar gyfer pan fyddwch yn gallu gweithio trwy ddysgu sgiliau gwaith neu sgiliau bywyd newydd. Mae helpu i wella eich incwm wrth wraidd gwasanaeth Credyd Cynhwysol.

Hysbysu newidiadau

Bydd sut y byddwch yn dweud am newidiadau sy'n effeithio ar eich cais Credyd Cynhwysol, fel newid cyfeiriad neu ychwanegu plentyn i'ch cais, yn dibynnu ar ba wasanaeth rydych yn ei ddefnyddio.

Ardaloedd gwasanaeth llawn

Defnyddiwch eich cyfrif Credyd Cynhwysol ar-lein i ddweud am newidiadau drwy ateb y cwestiynau ar y sgrin. Bydd y gwasanaeth ar-lein hefyd yn egluro sut i ddweud am newidiadau nad ydych yn gallu dweud amdanynt ar-lein ar hyn o bryd.

Ardaloedd gwasanaeth byw

Ffoniwch y ganolfan gwasanaethau Credyd Cynhwysol i ddweud am newidiadau: Ffôn: 0800 328 1744. Ffôn Testun: 0800 328 1344 o ddydd Llun i ddydd Gwener, 8am i 6pm.

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)

Eich Cyfrifoldebau

Pan fyddwch yn hawlio Credyd Cynhwysol, mae nifer o weithgareddau rydych yn dod yn gyfrifol amdanynt er mwyn cael eich taliad. Gallwch gael rhagor o wybodaeth am Credyd Cynhwysol ar-lein yn www.gov.uk/universalcredit

- Cwblhau gweithgareddau chwiliad gwaith am hyd at 35 awr yr wythnos
- Cwblhau Ymrwymiad wedi'i deilwra gyda'ch anogwr gwaith.
- Chi fydd yn gyfrifol am dalu rhent eich hunain a chostau tai eraill.
- Dweud am newid mewn amgylchiadau
 - Gwasanaeth llawn - drwy eich cyfrif ar-lein.
 - Gwasanaeth byw – drwy'r ganolfan gwasanaeth.
- Rheoli eich taliadau a chyllidebu bob mis. Efallai y byddwch yn gallu cael taliad ymlaen llaw i'ch helpu i ymdopi tan eich taliad cyntaf, gweler: <https://www.gov.uk/guidance/universal-credit-advances>
- Gweithio'n rhan-amser ac yn gallu ennill mwy? Bydd angen i chi chwilio am waith ychwanegol a chynyddu eich enillion.

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)

Eich Ymrwymiad

Pan fyddwch yn gwneud cais am Credyd Cynhwysol, bydd angen i chi gwblhau a derbyn Ymrwymiad wedi'i deilwra.

Yn y rhan fwyaf o achosion bydd eich Ymrwymiad yn cael ei lunio yn ystod sgwrs gyda'ch anogwr gwaith yn eich Canolfan Gwaith leol. Bydd yn nodi'r hyn rydych wedi cytuno i'w wneud i baratoi ar gyfer gwaith a chwilio am waith, neu i gynyddu eich enillion os ydych eisoes yn gweithio.

Bydd yn seiliedig ar eich amgylchiadau personol a chaiff ei adolygu a'i ddiweddarau ar sail barhaus. Bob tro y caiff ei ddiweddarau, bydd angen i chi dderbyn Ymrwymiad newydd i barhau i gael Credyd Cynhwysol.

Os ydych yn gwneud cais am Credyd Cynhwysol fel cwpl, bydd angen i'r ddau ohonoch dderbyn Ymrwymiad unigol. Efallai y caiff eich Ymrwymiad ei effeithio os bydd eich partner yn dechrau gweithio neu fod eu hamgylchiadau'n newid.

Ddim yn bodloni eich cyfrifoldebau

Bydd eich Ymrwymiad yn datgan yn glir beth fydd yn digwydd os na fyddwch yn bodloni un neu fwy o'ch cyfrifoldebau. Cewch daliadau llai, a elwir yn **sancsiwn**, os byddwch yn methu â bodloni un neu fwy o'ch cyfrifoldebau ac ni allwch roi rheswm da i egluro pam.

Eich Ymrwymiad

Os ydych yn ennill cymaint ag y gellir ei ddisgwyl yn dibynnu ar eich amgylchiadau presennol. Cewch gefnogaeth ariannol heb unrhyw amodau eraill i gynyddu eich enillion.

Os ydych yn gallu gweithio ac ar gael i weithio. Bydd angen i chi wneud popeth rhesymol y gallwch i roi'r cyfle gorau i chi ddod o hyd i waith. Eich ffocws llawn amser fydd paratoi at waith a chael swydd. Os na fyddwch yn gwneud hyn heb reswm da, cewch daliadau llai o'ch Credyd Cynhwysol, a elwir yn sancsiwn.

Os oes gennych allu cyfyngedig i weithio ar hyn o bryd yn ymwneud ag anabledd neu gyflwr iechyd, ond disgwylir i hyn newid dros amser. Cewch eich cefnogi hyd nes bydd eich amgylchiadau'n gwella a gallwch weithio. Bydd disgwyl i chi baratoi ar gyfer gwaith cyn belled ag y gallwch

Os oes gennych anabledd neu gyflwr iechyd sy'n eich atal rhag gweithio. Ni fydd gofyn i chi weithio, a chewch eich cefnogi drwy Gredyd Cynhwysol

Os ydych yn gofalu am berson sydd ag anabledd difrifol am o leiaf 35 awr yr wythnos. Ni fydd gofyn i chi weithio, a chewch eich cefnogi drwy Gredyd Cynhwysol.

Os mai chi yw prif ofalwr plentyn. Cewch eich cefnogi'n eich amgylchiadau presennol. Bydd yr hyn a ddisgwylir i chi ei wneud fel prif ofalwr yn gyfnewid am gael Credyd Cynhwysol yn cael ei seilio ar oedran y plentyn ieuengaf yn y cartref.

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)

Taliadau - sut, pryd a ble?

Telir Credyd Cynhwysol bob mis ac mae gofyn i chi gyllidebu'n fisol.

Os bydd aros am eich taliad Credyd Cynhwysol cyntaf yn achosi trafferth ariannol i chi, mae cymorth ar gael i chi. Cysylltwch â'ch anogwr gwaith os oes angen rhagor o wybodaeth am:

- Cymorth Cyllidebu Personol (cyngor ar arian)
- Taliad Ymlaen Llaw – efallai y gallech gael hyd at 100% o amcangyfrif eich taliad cyntaf o Credyd Cynhwysol. Gallwch gymryd hyd at 12 mis i dalu'r taliad ymlaen llaw yn ôl o'ch taliadau Credyd Cynhwysol. Mae hyn yn golygu y byddwch yn cael llai bob mis hyd nes bydd eich holl daliad ymlaen llaw mae wedi cael ei dalu'n ôl. Ni fyddwch yn talu'n ôl mwy na swm eich taliad ymlaen llaw.
- Taliad Tai Dewisol (drwy eich awdurdod lleol)

Cyfnod asesu 1 mis calendr

Asesir a thelir Credyd Cynhwysol mewn ôl-ddyledion, yn fisol, mewn un taliad sengl.

Asesir eich amgylchiadau personol i gyfrifo swm y Credyd Cynhwysol y bydd gennych hawl iddo.

7 Diwrnod a Thaliadau

Fel arfer, bydd eich taliadau yn cael eu cyfrifo o'r diwrnod y byddwch yn cyflwyno eich cais a chewch eich taliad cyntaf 7 diwrnod ar ôl diwedd eich Cyfnod Asesu cyntaf.

Yna gwneir eich taliad ar yr un dyddiad bob mis tra byddwch yn parhau i fod â hawl i gael Credyd Cynhwysol. Os yw eich dyddiad talu ar wyl y banc neu benwythnos byddwch yn cael eich talu ar y diwrnod gwaith olaf cyn gŵyl y banc neu benwythnos.

Bydd Credyd Cynhwysol yn cael ei dalu'n uniongyrchol i mewn i'ch cyfrif a ddewiswyd.

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)

Taliadau - parhad

Dylech dderbyn eich taliad cyntaf tua 5 wythnos ar ôl i chi wneud eich cais. Yna byddwch yn gallu gweld eich manylion talu ar eich cyfrif. Ni allwn gadarnhau faint a gewch cyn hynny, gan fod y swm yn dibynnu ar eich amgylchiadau, er enghraifft os ydych yn gofalu am rywun arall a/neu os ydych wedi derbyn unrhyw incwm neu enillion y mis hwnnw.

Telir Credyd Cynhwysol bob mis ac mae gofyn i chi reoli eich arian yn fisol. Os ydych yn teimlo y gallech brofi anawsterau ariannol yn ystod y cyfnod rhwng gwneud eich cais a derbyn eich taliad cyntaf, siaradwch â'ch anogwr gwaith. Gallwch gael taliad ymlaen llaw o'ch taliad Credyd Cynhwysol cyntaf, gallai hyn fod hyd at uchafswm eich taliad Credyd Cynhwysol amcangyfrifedig cyntaf (100%), a byddai gennych hyd at 12 mis i ad-dalu mewn rhandaliadau o'ch taliadau misol.

Bydd eich taliad fel arfer yn cyrraedd ar yr un dyddiad bob mis neu'n gynharach os yw'r dyddiad ar wyl y banc neu benwythnos. Os ydych yn gyflogedig, bydd Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi (CThEM) yn dweud wrthym am unrhyw arian rydych wedi'i ennill.

Telir Credyd Cynhwysol bob mis i mewn i'r cyfrif rydych wedi dweud wrthym amdano pan wnaethoch eich cais. Caiff y swm a gewch ei gyfrifo bob mis, ac yn dibynnu ar eich amgylchiadau ac enillion yn ystod y cyfnod hwnnw. Gelwir hwn yn Gyfnod Asesu.

Os oeddech eisoes yn cael credydau treth, mae'n bwysig nodi y bydd eich credydau treth yn dod i ben cyn gynted ag y byddwch yn gwneud cais am Gredyd Cynhwysol. Am ragor o wybodaeth gweler: Universal Credit: [help with managing your money - GOV.UK](https://www.gov.uk/government/publications/help-with-managing-your-money-GOV.UK)

(<https://www.gov.uk/government/publications/help-with-budgeting-your-universal-credit>).

Cymorth ychwanegol gyda chostau gofal plant cymwys

Efallai eich bod yn poeni am dalu am ofal plant wrth i chi weithio. Rydym am helpu, felly trwy Gredyd Cynhwysol gallwch hawlio'n ôl hyd at 85% o gostau gofal plant cymwys. Rydym yn ychwanegu hyn at eich taliad misol. Siaradwch â'ch anogwr gwaith os ydych yn dymuno cael gwybod mwy.

Rheoli eich arian

Os ydych am gael rhywfaint o help i reoli eich arian, gallwch gael mynediad at y Rheolwr Arian ar-lein yma <http://obs.moneyadviceservice.org.uk>

Mae'r Rheolwr Arian yn declyn digidol rhyngweithiol, sy'n eiddo i'r Gwasanaeth Cynghori Ariannol sy'n cynnig cyngor personol ar reoli arian.

Mae'r cyngor yn cynnwys sut i agor cyfrif banc, delio ag ôl-ddyledion rhent a biliau rheolaidd a gwasanaethau cyngor ar ddyledion. Mae ffordd cyflym a hawdd i ddefnyddio'r cynllunydd cyllideb ac awgrymiadau am reoli arian, yn cynnwys sut i leihau biliau'r cartref. Mae hefyd yn cynnwys gwybodaeth am wneud cais am Gredyd Cynhwysol fel cwpl, gwneud cais gyda phlant, gwybodaeth i ofalwyr, dolenni i awdurdodau lleol a chanolfannau gwybodaeth eraill.

Os ydych yn methu defnyddio'r teclyn Rheoli Arian ac rydych angen help i reoli eich arian, siaradwch â'ch anogwr gwaith neu reolwr achos am gyngor cyllideb personol lleol sydd ar gael yn eich ardal.

Taliadau - Parhad

Taliadau enillion heb fod yn fis calendr

Efallai y cewch eich talu mewn patrymau eraill, gan gynnwys bob pedair wythnos, bob pythefnos, bob wythnos neu ar ddiwrnod sefydlog bob mis, a allai olygu am rai misoedd y byddwch yn derbyn dau neu fwy gyflog yn ystod un Cyfnod Asesu Credyd Cynhwysol. Gallai hyn leihau eich taliad Credyd Cynhwysol neu mewn rhai achosion olygu na fyddwch yn cael unrhyw Gredyd Cynhwysol am y mis hwnnw.

Dyddiau talu sefydlog

Dyma lle mae eich cyflogwr yn eich talu ar ddyddiad penodol bob mis. Mewn rhai misoedd, efallai y byddwch chi'n derbyn eich cyflog cyn eich diwrnod cyflog arferol, er mwyn osgoi talu ar benwythnos neu wyl banc (mae penwythnosau a gwyliau banc yn cael eu galw'n ddiwrnodau lle na ellir bancio). Os nad yw cyflogwyr yn dilyn cyfarwyddyd CThEM yn gywir ac yn adrodd y dyddiad talu anghywir i CThEM gall hyn effeithio ar eich taliad Credyd Cynhwysol. Os bydd hyn yn digwydd, rhaid i chi godi hyn gyda'ch cyflogwr.

Mae mwy o arweiniad ar gylchoedd talu a sut y maent yn effeithio ar daliadau Credyd Cynhwysol ar gael ar y rhynggrwyd yn <https://www.gov.uk/government/publications/universal-credit-different-earning-patterns-and-your-payments/universal-credit-different-earning-patterns-and-your-payments-payment-cycles>

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)

Sanctsiynau

Os byddwch yn methu â bodloni pob un o'ch cyfrifoldebau y cytunwyd arnynt gennych yn eich Ymrwymiad heb reswm da, byddwch yn cael toriad yn eich budd-dal, a elwir yn sanctsiwn. Mae hyn yn golygu y bydd eich taliadau Credyd Cynhwysol yn cael eu lleihau am gyfnod penodol, a bydd cyfnod yr ostyngiad yn cynyddu po fwyaf y byddwch yn methu â bodloni gofynion tebyg, hyd at uchafswm o 3 blynedd. Mae yna bedair lefel o sanctsiwn: uwch, canolig, is ac isaf:

Lefel Uwch: Byddwch yn cael eich sanctsiynu am 91 diwrnod ar gyfer eich sanctsiwn lefel uwch cyntaf mewn unrhyw gyfnod o 364 diwrnod, 182 diwrnod ar gyfer eich ail, neu 1095 diwrnod ar gyfer eich trydedd os:

- Bod yn rhaid i chi gwrdd â 'gofyniad paratoi at waith', a'ch bod yn methu â chymryd rhan mewn Gweithgaredd Gwaith Gorfodol;
- Bod yn rhaid i chi gwrdd â 'gofyniad chwiliad gwaith', ac rydych yn methu â gwneud cais ar gyfer swydd benodol lle dywedir wrthyich am wneud hynny;
- Bod yn rhaid i chi gwrdd â 'gofyniad argaeledd gwaith', ac rydych yn gwrthod cynnig swydd; neu
- Rydych yn gadael gwaith neu'n lleihau eich oriau gwaith, boed yn wirfoddol neu o ganlyniad i 'gamymddwyn' (tra'n hawlio Credyd Cynhwysol neu ychydig cyn eich cais).

Mae yna reolau arbennig ar gyfer pa mor hir y bydd eich sanctsiwn yn para os yw oherwydd gadael gwaith cyn i chi wneud cais am Gredyd Cynhwysol.

Lefel Canolig: Byddwch yn cael eich sanctsiynu am 28 diwrnod ar gyfer eich sanctsiwn lefel canolig cyntaf mewn unrhyw gyfnod o 364 diwrnod, neu 91 diwrnod ar gyfer eich ail os bod:

- Rhaid i chi gwrdd â 'gofyniad chwiliad gwaith' a'ch bod yn methu â chymryd pob cam rhesymol i ddod o hyd i waith â thâl neu gynyddu eich enillion o waith; neu
- Rhaid i chi gwrdd â 'gofyniad argaeledd gwaith' ac nad ydych ar gael i ddechrau gweithio neu fynd i gyfsweliadau.

Lefel Is: Maent yn para hyd nes y byddwch yn gwneud beth bynnag y cawsoch eich sanctsiynu dros fethu â gwneud, yn ogystal â 7 diwrnod i'ch sanctsiwn lefel is cyntaf mewn unrhyw gyfnod o 364 diwrnod, 14 diwrnod ar gyfer eich ail, neu 28 diwrnod ar gyfer eich trydedd os:

- Rydych wedi methu â mynychu neu gymryd rhan mewn cyfsweliad sy'n canolbwyntio ar waith, ac nid yw lefel sanctsiwn isaf yn gymwys;
- Rydych wedi methu â mynychu neu gymryd rhan mewn cwrs hyfforddi;
- Rydych wedi methu â chymryd camau penodol i gael gwaith â thâl, neu i

gynyddu eich enillion o waith.

Lefel Isaf: Mae'r rhain yn berthnasol os oes dim ond rhaid i chi gwrdd â'r 'gofyniad cyfweliad sy'n canolbwyntio ar waith', ac rydych yn methu â mynychu neu gymryd rhan mewn cyfweliad sy'n canolbwyntio ar waith; maent yn para hyd nes y byddwch yn cymryd rhan mewn un.

Cyplau:

Os ydych yn gwpl, ar gyfer pob person y cafodd eu sancsiynu, mae'r gyfradd sancsiwn yn 50% o'r Lwfans Safonol priodol ar gyfer y cwpl. Ar gyfer y sancsiwn lefel isaf, byddwch yn cael eich sancsiynu ar swm sy'n gyfatebol â 20% o'ch Lwfans Safonol (50% neu 40%).

Gostyngiad i sancsiynau o Gredyd Cynhwysol:

Er na allwch gael dau sancsiwn ar unwaith, gall sancsiynau rhedeg yn gefn wrth gefn. Pan fyddwch yn cael eich sancsiynu, fel arfer eich taliad nesaf, neu gyfres o daliadau Credyd Cynhwysol yn y dyfodol, sy'n cael eu heffeithio.

Caiff gostyngiadau sancsiynau eu cymhwyso ar ôl cymryd enillion ac incwm heb ei ennill i ystyriaeth. Os nad oes digon o Gredyd Cynhwysol yn weddill ar ôl hyn i gymryd swm llawn y sancsiwn, bydd y sancsiwn yn lleihau'r dyfarniad i ddim ac yn cael ei drin fel pe bai wedi'i wneud yn llawn. Byddwch yn parhau i fod â hawl i Gredyd Cynhwysol ac felly bydd gennych fynediad i fudd-daliadau 'pasbort' fel presgripsiynau am ddim.

Pobl 16/17 mlwydd oed:

Gallwch ddisgyn i unrhyw un o'r pedwar grŵp amodoldeb (yr holl ofynion sy'n gysylltiedig â gwaith, gofynion cyfweliad sy'n canolbwyntio ar waith a pharatoi at waith yn unig, gofynion cyfweliad sy'n canolbwyntio ar waith yn unig a dim gweithgarwch sy'n gysylltiedig â gwaith). Mae'r gyfundrefn sancsiynau ar gyfer pobl 16 a 17 oed yn adlewyrchu'r drefn ar gyfer oedolion, ond mae ganddynt symiau sancsiwn is, 40% o'r Lwfans Safonol, a chyfnodau byrrach.

Os nad ydych yn cytuno â sancsiwn Credyd Cynhwysol:

Gallwch ofyn am ailystyriaeth orfodol o fewn mis i ddyddiad penderfyniad. Mae'n rhaid i chi ysgrifennu i'r adran a roddodd y penderfyniad (bydd y cyfeiriad i ysgrifennu iddo ar y llythyr penderfyniad) a dweud pam y credwch fod y penderfyniad yn anghywir, gan ddarparu unrhyw dystiolaeth.

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)

Chwiliad gwaith llawn amser

Os yw eich Ymrwymiad yn cynnwys chwilio am waith, bydd disgwyl i chi wneud popeth rhesymol y gallwch i baratoi ar gyfer gwaith a dod o hyd i waith. Yn y rhan fwyaf o achosion, bydd angen i chi gwblhau hyd at 35 awr o weithgaredd chwiliad gwaith yr wythnos er mwyn cael Credyd Cynhwysol. Gallai hyn gynnwys rhai neu bob un o'r canlynol:

- Paratoi eich CV
- Ei deilwra i bob swydd
- Ymchwilio i gyflogwr
- Ymgeisio am swyddi addas
- Paratoi nodyn eglurhaol ar gyfer eich CV
- Dilyn i fyny ar geisiadau
- Ei gwneud yn hawdd i chi gael eich canfod ar-lein
- Chwiliad gwaith a gosod rhybuddion swyddi ar-lein
- Rhyngweithio gyda ffrindiau, teulu a chyfryngau cymdeithasol
- Paratoi am eich cyfweiliad
- Cofnodi eich gweithgareddau i olrhain eich cynnydd

Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Am ragor o awgrymiadau a syniadau ewch i Camau Dyddiol i Waith <http://camaudyddioliwaith.tumblr.com>

Amodoldeb

Mae amodoldeb yn golygu pethau sy'n gysylltiedig â gwaith y bydd yn rhaid i oedolyn cymwys ei wneud er mwyn cael hawl llawn i Gredyd Cynhwysol. Bydd pob oedolyn cymwys yn perthyn i un o 4 grŵp amodoldeb yn seiliedig ar eu gallu a'u hamgylchiadau; y rhain yw:

- Yr holl ofynion sy'n gysylltiedig â gwaith
- Gofynion cyfweliad sy'n canolbwyntio ar waith a pharatoi at waith yn unig
- Gofynion cyfweliad sy'n canolbwyntio ar waith yn unig
- Dim gofynion sy'n gysylltiedig â gwaith.

Siaradwch â'ch anogwr gwaith i ganfod pa grŵp amodoldeb sy'n berthnasol i chi.

Amodoldeb diwrnod un - Fel oedolyn cymwys, bydd yn ofynnol i chi gofrestru eich cyfrif Paru Swyddi Ar-lein, creu eich cyfrif/cyfeiriad e-bost eich hun a chreu Curriculum Vitae (CV) o ddiwrnod cyntaf eich cais Credyd Cynhwysol.

Ehangu gwaith_

Mae Credyd Cynhwysol yn 'ehangu gwaith' ac yn caniatáu mynediad at ystod ehangach o swyddi drwy:

- Helpu i sicrhau eich bod bob amser yn well eich byd mewn gwaith
- Caniatáu gwaith rhan-amser a thymor byr i weithredu fel cam i mewn i waith
- Eich darparu gyda chefnogaeth gan anogwr gwaith i'ch helpu bob cam o'r ffordd
- Cael gwared ar rwystrau, gan eich galluogi i weithio mwy nag 16 awr yr wythnos a pharhau i hawlio Credyd Cynhwysol.

Am wybodaeth bellach gweler [Credyd Cynhwysol a gwaith - GOV.UK](https://www.gov.uk/government/publications/universal-credit-and-work-quick-guide).

(<https://www.gov.uk/government/publications/universal-credit-and-work-quick-guide>)

Tapr

Mae Credyd Cynhwysol wedi'i gynllunio i sicrhau eich bod yn well eich byd mewn gwaith, drwy ychwanegu at eich cyflog bob mis tra rydych ei angen.

Mae eich taliad Credyd Cynhwysol yn lleihau'n raddol wrth i chi ennill mwy (sef tapr), a bydd yn cynyddu eto os yw eich swydd yn dod i ben neu os yw eich enillion yn gostwng.

Gallwch ennill swm penodol, sy'n seiliedig ar eich amgylchiadau unigol, cyn bod eich taliad Credyd Cynhwysol yn cael ei leihau. Po fwyaf y byddwch yn ei ennill, yr uchaf y bydd cyfanswm eich incwm, sy'n helpu i sicrhau y byddwch yn well eich byd mewn gwaith.

Defnyddiwch [gyfrifiannell budd-dal](#) i weld sut y bydd dechrau swydd neu gynyddu eich oriau'n effeithio ar eich budd-daliadau. (<https://www.gov.uk/benefits-calculators>).

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)

Hunangyflogaeth

Caiff Credyd Cynhwysol ei gyflwyno fesul cam ar draws Prydain Fawr yn ôl ardal cod post. Mae p'un a gallwch wneud cais amdano a'r ffordd rydych yn rheoli eich cais yn dibynnu ar ble rydych yn byw a'ch amgylchiadau personol.

Gwasanaeth Llawn

Mae gwasanaeth llawn credyd cynhwysol ar gael i holl hawlwyd, gan gynnwys yr hunangyflogedig, mewn rhai rhannau o Brydain Fawr. Bydd gennych gyfrif Credyd Cynhwysol ar-lein i reoli eich cais.

Gwasanaeth Byw

Os oes gennych gais Credyd Cynhwysol sefydledig, ac yna'n dod yn hunangyflogedig, gallwch barhau i hawlio Credyd Cynhwysol.

Cyfweliad Porth

Gofynnir i bobl sy'n hunangyflogedig y disgwylir iddynt chwilio am waith a bod ar gael i weithio tra'n cael Credyd Cynhwysol, fynychu cyfweliad Porth; gofynnwch i'ch anogwr gwaith am hyn.

Canllaw hunangyflogaeth

Caiff hwn ei roi pan fyddwch yn dweud wrthym eich bod yn hunangyflogedig, ac mae'n egluro hunangyflogaeth a Chredyd Cynhwysol. Mae'n dweud wrthyfych beth i'w ddisgwyl yn eich cyfweliad porth, beth i ddod gyda chi, a sut i roi gwybod am enillion hunangyflogedig.

Beth mae'n ei olygu i fod yn hunangyflogedig â thâl?

Pan fyddwch yn dweud wrthym eich bod yn hunangyflogedig, mae angen i ni benderfynu ai hunangyflogaeth yw'r ffordd fwyaf priodol i chi ddod yn annibynnol yn ariannol. Y cam cyntaf tuag at wneud y penderfyniad hwn yw asesu p'un ag ydych yn hunangyflogedig â thâl.

Mae hyn yn golygu y dylai hunangyflogaeth mewn masnach, proffesiwn neu alwedigaeth fod eich prif alwedigaeth. Rhaid iddo hefyd gael ei drefnu, ei ddatblygu, yn rheolaidd, a'i weithredu yn y disgwyliad o wneud elw. Os na chanfu eich bod yn hunangyflogedig â thâl, ni chymhwysir y Llawr Isafswm Incwm (gweler isod), ac mae gofyn i chi gwrdd ag amodau chwiliad gwaith.

Llawr Isafswm Incwm

Mae'r Llawr Isafswm Incwm yn lefel tybiedig o enillion ar gyfer hawlydd hunangyflogedig â thâl, ac yn seiliedig ar yr enillion y disgwyliwn i hawlydd mewn amgylchiadau tebyg ei gael. Mae wedi'i gynllunio i'ch annog a'ch cymell i gynyddu eich enillion drwy ddatblygu eich busnes, a chaiff ei gymhwyso os ydych yn hunangyflogedig â thâl, ac nad ydych mewn cyfnod dechrau busnes.

Os ydych yn destun i'r Llawr Isafswm Incwm, ni fyddwch yn amodol i ofynion chwiliad gwaith neu argaeledd am waith, sy'n eich galluogi i ganolbwyntio ar sicrhau llwyddiant

eich busnes a gwneud y mwyaf o'ch arian hyd at a thu hwnt i lefel y Llawr Isafswm Incwm.

Cyfnod dechrau busnes

Os byddwn yn penderfynu eich bod yn hunangyflogedig â thâl, rydych o fewn blwyddyn o ddechrau'n hunangyflogedig a'ch bod yn cymryd camau gweithredol i gynyddu eich enillion, byddwch yn gymwys am gyfnod dechrau busnes. Mae hwn yn gyfnod o hyd at ddeuddeng mis lle na chymhwysir y Llawr Isafswm Incwm, ac ni fydd yn ofynnol i chi chwilio am waith neu gymryd gwaith arall.

Ystyrir eich enillion gwirioneddol i gyfrifo eich dyfarniad Credyd Cynhwysol. Disgwylir i chi gymryd camau i adeiladu eich busnes a chynyddu eich enillion, a byddwn yn gofyn i chi ddarparu tystiolaeth o hyn yn ystod eich cyfweiliadau chwarterol.

Cymorth Anogwr Gwaith

Os ydych yn y cyfnod dechrau busnes, cewch gefnogaeth unigol gan eich anogwr gwaith i'ch helpu i dyfu eich busnes a chynyddu eich enillion.

Os oes gennych bartner sy'n gweithio

Gall enillion eich partner effeithio ar y Llawr Isafswm Incwm a gymhwysir i'ch cais mewn rhai amgylchiadau.

Defnyddir incwm y cartref i gyfrifo swm y Credyd Cynhwysol a gewch, felly efallai y gall enillion eich partner effeithio ar eich taliad.

Os oes gennych bartner sydd hefyd yn hunangyflogedig â thâl

Byddai gan y ddau ohonoch Llawr Isafswm Incwm eich hun, ac fe'i cyfrifir yn dibynnu ar eich amgylchiadau, ac efallai y cyfunir y rhain i gyfrifo dyfarniad eich cartref.

Newidiadau i'ch hunangyflogaeth

Bydd angen i chi ddweud am unrhyw newid yn eich amgylchiadau drwy eich dyddlyfr yn eich cyfrif ar-lein (gwasanaeth llawn) neu drwy'r ganolfan gwasanaeth (gwasanaeth byw). Yn dibynnu ar y newid, efallai y bydd angen i ni gynnal prawf hunangyflogedig â thâl newydd.

Cymorth busnes eraill

Mae miloedd o bobl yn cymryd y penderfyniad i ddechrau eu busnes eu hunain, neu dyfu un sydd eisoes yn bodoli, bob blwyddyn. Os ydych yn meddwl am hyn i wella eich dyfodol, mae GOV.UK yn darparu cyfoeth o wybodaeth am weithio i chi eich hun.

(<https://www.gov.uk/working-for-yourself>)

Credyd Cynhwysol a hunangyflogaeth - Cyhoeddiadau - GOV.UK

(<https://www.gov.uk/government/publications/universal-credit-and-self-employment-quick-guide>)

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)

Help gyda chostau gofal plant cymwys

Mae Credyd Cynhwysol yn helpu rhieni sy'n gweithio drwy ddarparu cymorth ariannol ar gyfer gofal plant cymwys, waeth faint o oriau rydych yn eu gweithio. Os ydych yn gwneud cais gyda phartner fel arfer bydd angen i'r ddau ohonoch fod mewn gwaith i gael y cymorth hwn. Mae hefyd ar gael os ydych yn hawlio Credyd Cynhwysol ac yn cael Tâl Salwch Statudol, Tâl Mamolaeth Statudol, Tâl Tadolaeth Statudol Cyffredin, Tâl Tadolaeth Statudol Ychwanegol, Tâl Tadolaeth a Rennir, Tâl Mabwysiadu Statudol neu Lwfans Mamolaeth.

Gallwch hawlio hyd at 85% o'ch costau gofal plant gwirioneddol a dalwyd allan os ydych yn bodloni'r amodau cymhwyso a bod eich costau gofal plant yn gymwys.

Gall hawlwr sydd â chynnig swydd gadarn sydd wedi'i derbyn gwneud cais am gostau gofal plant cymwys mis cyn dechrau gweithio. Siaradwch â'ch anogwr gwaith cyn gynted â phosibl am eich cynnig swydd a'r opsiynau cymorth sydd ar gael i chi o ran helpu gyda chael trefn mewn lle ar gyfer pan fyddwch yn dechrau gweithio. Telir Credyd Cynhwysol ar gyfer costau gofal plant cymwys mewn ôl-daliadau, felly os ydych yn meddwl eich bod angen help gyda chostau ymlaen llaw, dylech drafod hyn gyda'ch anogwr gwaith. Gall cymorth ychwanegol i gwrdd â thaliad cychwynnol ar gyfer costau gofal plant cymwys fod ar gael, yn amodol ar rai amodau.

Gall Credyd Cynhwysol ar gyfer costau gofal plant cymwys hefyd gael eu hawlio am o leiaf mis ar ôl i'ch cyflogaeth ddod i ben, a all eich helpu i gynnal gofal plant wrth i chi symud rhwng swyddi.

Mae help i dalu am gostau gofal plant cymwys o fewn Credyd Cynhwysol yn berthnasol i daliadau i ddarparwyr gofal plant cofrestredig neu gymeradwy. Yn gyffredinol, golyga bod y darparwr gofal plant wedi'i gofrestru gyda'r Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (CSSIW), OFSTED yn Lloegr a'r 'Care Inspectorate' yn yr Alban. Gall gofal plant cymeradwy gynnwys gofal a ddarperir yn yr ysgol neu mewn lle arall drwy warchodwr plant, cynllun chwarae, meithrinfa neu glwb. Dylai eich darparwr gofal plant cymeradwy ddarparu rhif cofrestru i chi.

I wneud cais bydd angen i chi ddarparu tystiolaeth o'ch lleoliad(au) gofal plant a gwir gost y gofal plant gyda derbynebau.

Help arall gyda chostau gofal plant

Gall pob plentyn tair a phedair oed yn Lloegr gael 570 awr o addysg gynnar neu ofal plant bob blwyddyn am ddim. Mae hyn fel arfer yn cael ei gymryd fel 15 awr bob wythnos am 38 wythnos y flwyddyn. Mae rhai plant dwy oed hefyd yn gymwys.

O fis Medi 2017, bydd yr hawl gofal plant am ddim yn Lloegr yn cael ei ddyblu i 30 awr yr wythnos i rieni plant tair a phedair oed sy'n gweithio. Mae cymorth gyda gofal plant hefyd ar gael yng Nghymru a'r Alban.

Ni allwch wneud cais am Credyd Cynhwysol ar gyfer costau gofal plant cymwys i dalu am unrhyw ddarpariaeth am ddim. Fodd bynnag, gallwch wneud cais am Credyd Cynhwysol ar gyfer costau gofal plant cymwys i dalu am gost yr oriau y tu hwnt i'r ddarpariaeth am ddim. Os yw eich plentyn yn dechrau cael gofal plant am ddim, dylech ddweud wrthym am y newid ar unwaith.

Os ydych yn gweithio ac yn gyfrifol am blentyn, efallai y bydd eich cyflogwr yn gallu eich helpu gyda chostau gofal plant drwy Gymorth Gofal Plant Cyflogwr ar ffurf talebau gofal plant. Bydd Cymorth Gofal Plant Cyflogwr yn cau i geisiadau newydd o fis Ebrill 2018.

Yn gynnar yn 2017, bydd y cynllun Gofal Plant Di-dreth newydd yn cael ei gyflwyno i gefnogi rhieni gyda'u costau gofal plant. Os ydych yn cael Credyd Cynhwysol, ni fyddwch yn gymwys i gael Gofal Plant Di-dreth ar yr un pryd, felly bydd angen i chi ddewis rhwng cael costau gofal plant Credyd Cynhwysol a Gofal Plant Di-dreth. Os oes angen help arnoch gyda hyn, dylech siarad â'ch anogwr gwaith.

Am wybodaeth bellach am ddarparwyr cofrestredig, gofal plant am ddim a chymorth gofal plant eraill ewch i <https://www.gov.uk/childcaresupport>.

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)

Tai

Os ydych chi a/neu eich partner yn gyfrifol am dalu'r rhent (gan gynnwys unrhyw daliadau gwasanaeth cymwys) ar gyfer y cartref rydych yn byw ynddo, neu os oes gennych forgais, efallai y gall Credyd Cynhwysol roi cymorth tuag at y gost. Rydym yn galw hyn yn Gostau Tai Credyd Cynhwysol.

Os ydych yn gwneud cais am Credyd Cynhwysol, eich cyfrifoldeb chi yw cyllidebu'n gywir a sicrhau eich bod yn talu eich rhent a chostau tai eraill yn uniongyrchol i'ch landlord neu fenthyciwr/morgais yn llawn. Mae bod yn gyfrifol am dalu'r rhent yn golygu bod gennych gytundeb i wneud taliadau rhent ac mae gennych contract neu gytundeb rhentu ysgrifenedig gyda landlord, sefydliad neu asiantaeth.

Os ydych yn gwneud cais am gostau tai o dan Credyd Cynhwysol mewn **ardal gwasanaeth llawn** ac yn byw yn y **sector tai cymdeithasol**, bydd y ganolfan gwasanaeth yn e-bostio ffurflen Gwirio Costau Tai i'ch landlord. Unwaith y bydd hon wedi cael ei dychwelyd, bydd y wybodaeth yn cael ei wirio yn erbyn eich datganiad hawlydd.

Os ydych yn gwneud cais am gostau tai o dan Credyd Cynhwysol mewn **ardal gwasanaeth llawn ac yn byw yn y sector tai preifat**, eich cyfrifoldeb chi yw darparu tystiolaeth o'ch rhent h.y. cytundeb tenantiaeth a'r swm i'ch anogwr gwaith.

Os ydych yn gwneud cais am gostau tai o dan Credyd Cynhwysol mewn ardal gwasanaeth byw, eich cyfrifoldeb chi yw dod â thystiolaeth gyda chi i'r Ganolfan Gwaith, er enghraifft:

- Cytundeb tenantiaeth cyfredol
- Datganiad rhent cyfredol
- Llyfr rhent cyfredol
- Llythyr wedi'i lofnodi gan eich landlord
- Cytundeb morgais
- Datganiad morgais cyfredol
- Unrhyw gytundeb(au) benthyciad a sicrheir ar eiddo
- Cyfriflen banc yn dangos taliadau morgais.

Byddwn yn gwirio a dilysu eich tystiolaeth cyn talu Costau Tai Credyd Cynhwysol. Byddwn hefyd yn gwirio'r lefelau rhent lleol yn eich ardal. **Os nad ydych yn darparu'r dystiolaeth yma efallai y bydd oedi wrth dalu Costau Tai Credyd Cynhwysol.**

Gostyngiad Treth Cyngor Lleol

Os ydych yn gwneud cais am Gredyd Cynhwysol am y tro cyntaf, byddem yn eich cynghori i wneud cais am Ostyngiad Treth Cyngor Lleol (LCTR) ar unwaith, gan na fydd llawer o awdurdodau lleol yn ei ôl-ddyddio i chi.

Nid oes angen i chi aros nes bod eich cais am Gredyd Cynhwysol wedi cael ei asesu a/neu ei dalu. Gallwch ddechrau'r broses i wneud cais am [LCTR ar GOV.UK](http://www.gov.uk/apply-council-tax-reduction). (<http://www.gov.uk/apply-council-tax-reduction>). Bydd yn mynd â chi yn syth i'r dudalen berthnasol ar wefan eich cyngor lleol, a fydd yn dweud wrthyhych beth sydd angen i chi ei wneud nesaf.

Efallai y gallech gael help gan eich awdurdod lleol gyda'ch Treth Cyngor os ydych ar incwm isel neu'n hawlio budd-daliadau, gan gynnwys Credyd Cynhwysol. Mae'r cymorth a gewch yn dibynnu ar ble rydych yn byw, eich amgylchiadau, incwm eich cartref - gan gynnwys cynilon a phensiynau, os oes unrhyw blant neu oedolion yn byw gyda chi a chynllun gostyngiad Treth Cyngor eich cyngor lleol.

Trefniadau Talu Amgen

Mae rhai dewisiadau talu Credyd Cynhwysol a all eich helpu i reoli eich arian. Gelwir y rhain yn 'Trefniadau Talu Amgen'.

Ni fydd pob cais am Drefniadau Talu Amgen yn cael eu caniatáu gan y bydd pob cais yn cael ei ystyried yn ôl ei rinweddau ei hun ac yn erbyn y meini prawf cymwys. Os ydych yn gymwys, gallwch gael:

- Arian wedi'i dalu'n uniongyrchol i'ch landlord ar gyfer rhent - mae hyn yn golygu y bydd yr elfen tai o Gredyd Cynhwysol yn cael ei dalu'n awtomatig bob mis i'ch landlord o'ch taliad Credyd Cynhwysol.
- Taliadau wythnosol neu bob pythefnos yn hytrach na bob mis - gall hyn eich helpu i beidio rhedeg allan o arian os ydych yn cael trafferth i wneud eich taliad barhau am fis cyfan.
- Taliadau wedi'u rhannu i 2 gyfrif banc yn lle un (cyplau yn unig) - gall hyn eich helpu i reoli eich arian eich hun os oes gennych gyfrifoldebau sy'n wahanol i'ch partner, neu os ydych wedi bod yn ddiodefwr cam-driniaeth ac eisiau rheoli eich arian eich hun.

Gall Trefniadau Talu Amgen gael eu hystyried ar unrhyw adeg yn ystod y cais Credyd Cynhwysol. Os ydych ar hyn o bryd yn gwneud cais, neu am wneud cais am Gredyd Cynhwysol, gallwch ofyn am Drefniant Talu Amgen yn eich cyfweliad.

Mae angen i chi hefyd fod yn ymwybodol pe byddech yn mynd i ôl-ddyledion rhent, gall eich landlord wneud cais am ddiyniad trydydd parti yn uniongyrchol o'ch taliad Credyd Cynhwysol. Bydd hyn ond yn berthnasol os ydych o leiaf 2 fis mewn ôl-ddyledion gyda'ch rhent. Efallai y byddwch am siarad â'ch landlord ac yn dod i drefniant (er mwyn osgoi'r didyniadau hyn) os ydych yn o leiaf 2 fis mewn ôl-ddyledion gyda'ch rhent. Siaradwch â'ch anogwr gwaith am fwy o wybodaeth os ydych eisoes yn cael Credyd Cynhwysol.

[Dychwelyd i'r dudalen gynnwys](#)